

**CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID**

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies n° 56

Betreffende de overdracht van kennis binnen het programma Applied PhD (ex-Doctiris) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB) is een adviesorgaan van de Brusselse regering. Het is samengesteld uit vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, werkgevers, werknemers en collectieve onderzoekscentra in het Gewest.

Dit advies werd goedgekeurd op 21 februari 2022.

Voorwoord

Het programma Applied PhD (het vroegere programma 'Doctiris') werd in 2011 gecreëerd binnen Innoviris (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) met als doel partnerschappen aan te moedigen tussen de academische en industriële sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via de ondersteuning van 'industriële doctoraten'. Dit programma is opgestart naar aanleiding van advies nr. 25 van de RWBBHG (2008), dat tot doel had een nieuw programma (programma 'Prigogine') te ontwikkelen ter ondersteuning van doctoraatsprojecten die gedeeltelijk in bedrijven worden uitgevoerd.

In 2017 heeft IDEA Consult, op verzoek van de Raad, een pilotstudie uitgevoerd naar kennisoverdracht binnen het programma 'Doctiris' (zie samenvattende nota). Uit de resultaten van deze studie blijkt dat het programma Doctiris een echt instrument voor innovatie is dat tot veelbelovende resultaten leidt. Deze resultaten hebben betrekking op wetenschappelijk-technische, economische en sociaal-wetenschappelijke gebieden, en maken ook deel uit van een breder impactperspectief op regionaal en ecologische niveau, enz. Uit deze studie zijn ook verschillende overwegingen naar voren gekomen, zoals de mogelijkheid om het programma open te stellen voor andere entiteiten, niet-particuliere verenigingen.

In 2018 heeft het nieuwe Gewestelijk Innovatieplan (GIP) het mogelijk gemaakt het actieterrain van Innoviris uit te breiden, met name door het soort partners, dat in aanmerking komt voor steun, uit te breiden tot alle actoren die een economische activiteit uitoefenen (met inbegrip van de non-profitsector).

In 2018 heeft Innoviris daarom de oproep Doctiris opengesteld voor non-profitorganisaties met een economisch doel en voor administratieve overheden.

In 2019 is het 'programma Doctiris' omgedoopt tot het 'programma Applied PhD'.

De hoofdlijnen van het programma Applied PhD zijn:

- de partnerentiteit is een onderneming, een organisatie zonder winstoogmerk met een economisch doel of een administratieve overheid, ongeacht de omvang en onderzoeksgebied;
- minimaal 50% van de werktijd van de doctoraatsstudent moet (fysiek) binnen het bedrijf worden doorgebracht;
- het financieringspercentage van het werk van de doctoraatsstudent bedraagt 100%;
- de duur van het project is gelijk aan 4 jaar;
- de belangrijkste evaluatie-elementen voor de selectie van de projecten zijn:
 - innovatie teweeggebracht door het project;
 - haalbaarheid van het project;
 - kwalificatie van de aanvrager;
 - kader voor supervisors en infrastructuur;
 - perspectief voor valorisatie en impact voor het BHG.

Tot augustus 2021 zijn 47 projecten/doctoraatsstudenten gefinancierd, met name:

- 18 lopende projecten
- 9 stopgezette projecten
- 19 afgeronde projecten
- 1 niet-verlengd dossier

Advies van de Raad voor het Wetenschapsbeleid

Belangrijkste verschillen tussen de programma's Applied PhD (BHG) en Win4Doc (Waals Gewest)

In het Waals Gewest (WG) bestaat er een programma dat Win4Doc heet. De oproep is jaarlijks en elk industrieel onderzoeksproject (gepland onderzoek of kritisch onderzoek dat gericht is op het verwerven van nieuwe kennis en vaardigheden voor de ontwikkeling van nieuwe producten, processen of diensten, of dat leidt tot een aanzienlijke verbetering van bestaande producten, processen of diensten) dat wordt uitgevoerd om een **doctoraatsproject** uit te voeren binnen een **onderneming** die in Wallonië gevestigd is, komt in aanmerking. De promotor van het project is een onderneming, in samenwerking met een in aanmerking komende universiteit in het WG. Het budget wordt ook aan de onderneming toegekend. De onderzoeker wordt aangeworven door de onderneming. 'De onderzoeksresultaten moeten uniek zijn, kwantificeerbaar, duidelijk aangegeven en beschreven zijn en ze moeten te rechtvaardigen zijn ten opzichte van het valorisatiepotentieel. Bovendien moeten deze resultaten passen binnen een wetenschappelijke en/of technologische innovatie die de ontwikkeling mogelijk maakt van een product, proces of dienst door de onderneming kan worden gevaloriseerd" (SPW 2021). Hoewel het programma over het algemeen vier jaar duurt, kan de looptijd korter zijn (24 maanden) als de onderzoeker al twee jaar in dienst is van het bedrijf en werkt aan een thema dat vergelijkbaar is met dat van het thesisproject. Een begeleiding samen met een andere universiteit of een erkend onderzoekscentrum is mogelijk. Hoewel alle thema's in aanmerking komen, wordt de voorkeur gegeven aan projecten waarvan het onderwerp overeenstemt met de RIS3-strategie voor intelligente specialisatie van het BG. Alleen ondernemingen kunnen deelnemen. Voorheen stond de oproep Win4Doc het hele jaar open, maar sinds 2021 is er een termijn voor de indiening van projecten, net als voor Applied PhD. De tijd die de onderzoeker in de gebouwen van de partner doorbrengt, kan variëren van 30 tot 70%.

	Applied PhD	Win4Doc
Promotor	Universiteit (of HS of onderzoekscentrum) Onderzoeker aangesteld door de universiteit	Onderneming Onderzoeker aangesteld door de universiteit
Partners	Onderneming, vzw, administratieve overheid	Universiteit (medebevoegdheid mogelijk met een andere universiteit of onderzoekscentrum)
Financiering	Universiteit (of HS of onderzoekscentrum): 100%	Onderneming: 50-60-70% (omvang van de onderneming) Universiteit: € 10K max/semester
Tijd bij de partner	50%	30 tot 70%
Onderzoeker	Bepaald wanneer het project wordt ingediend	Bepaald ten laatste 6 maanden na de selectie van het project
Duur	4	2 + 2 of alleen 2
Valorisatie	Doel voor het Brussels Gewest	Resultaten duidelijk omschreven
Type	Mandaat	Mandaat
Intellectuele eigendom	Een recht van eerste weigering of onderhandeling voor de partnerentiteit (afhankelijk van de inspanning van elke partij)	De onderneming is vrij om de intellectuele eigendom binnen het projectdomein te exploiteren. Universiteiten kunnen buiten het domein exploiteren.

Het programma Win4Doc is dan ook veel meer bedrijfsgericht dan het programma Applied PhD. Dit programma wordt getrokken door ondernemingen.

Belangrijkste verschillen tussen de programma's Applied PhD (BHG) en Baekeland-mandaten (Vlaams Gewest)

Baekeland-mandaten wordt twee keer per jaar gelanceerd en ondersteunt fundamenteel onderzoek dat - indien succesvol - duidelijke economische doelstellingen heeft en toegevoegde waarde biedt aan de onderneming die bij het project betrokken is. Het onderzoek moet gericht zijn op het behalen van een doctoraatsdiploma (PhD) en moet voldoen aan de criteria van doctoraal onderzoek. Met andere woorden, het project wordt gekenmerkt door **strategisch fundamenteel onderzoek** met een **economisch doel**, dat innovatief is en de doctoraatsstudent veel intellectuele eigendom oplevert. Het doel is wetenschappelijke of technologische kennis op te bouwen als basis voor economische toepassingen.

	Applied PhD	Baekeland Mandaat
Promotor	Universiteit Onderzoeker aangesteld door de universiteit, de hogescholen, het collectief onderzoekscentrum of de partner	Universiteit Onderzoeker aangesteld door de universiteit, de hogescholen, het collectief onderzoekscentrum of de partner
Partners	Onderneming, vereniging zonder winstoogmerk met een economische activiteit of een administratieve overheid	Onderneming, vereniging zonder winstoogmerk met een economische activiteit of een administratieve overheid
Begunstigden	Universiteit, hogescholen of collectieve onderzoekscentra	Onderneming, vereniging zonder winstoogmerk met een economische activiteit
Financiering	Universiteit, hogescholen en collectieve onderzoekscentra: 100%	Cofinanciering van de onderneming 50-40-30% (afhankelijk van de omvang van de partneronderneming)
Tijd bij de partner	50%	Niet bepaald
Onderzoeker	Bepaald voor de aanvraag	Bepaald voor de aanvraag
Duur	4	4
Valorisatie	Valorisatieperspectief en impact voor het BHG	Valorisatieperspectief en impact voor Vlaanderen
Type	Mandaat	Mandaat
Intellectuele eigendom	Een recht van eerste weigering of onderhandeling (afhankelijk van de inspanning van de verschillende partijen)	Een recht van eerste weigering of onderhandeling voor de partnerentiteit (afhankelijk van de inspanning van elke partij)

Een belangrijk voordeel van het programma Applied PhD is dat de onderzoeksorganisatie (een universiteit, een hogeschool of een collectief onderzoekscentrum) de enige begunstigde van de subsidie is en er dus als enige voor moet zorgen dat de doctoraatsstudent zijn/haar project met een doctoraatsdiploma afrondt. Vanaf het begin van het onderzoek heeft de doctoraatsstudent een duidelijke langetermijnvisie. Hij/zij wordt ingezet voor onderzoek dat relevant is voor de industriële partner en kan niet worden ingezet voor ander niet-gerelateerd doctoraatsonderzoek of taken die verband houden met de dagelijkse behoeften van de industriële partner. Zo blijft de doctoraatsstudent gemotiveerd en toegewijd tijdens de looptijd van het project.

Een verschil tussen het programma Baekeland in Vlaanderen en het programma Applied PhD in Brussel is de officiële beslissingsdatum voor het programma Baekeland. Voordat een doctoraatsstudent met zijn/haar onderzoek kan beginnen, moeten de registratie en de administratie door de personeelsdienst, de financiële dienst, de doctoraatschool en de onderzoeksgroep zijn afgerond, alsook de afstemming met de promotoren en de

partnerentiteit. Helaas kan het gebeuren dat het officiële positieve besluit voor het aangevraagde doctoraatsproject pas enkele weken voor de startdatum valt, waardoor er weinig tijd overblijft om de start van de doctoraatsstudent te organiseren. Het bekendmaken van een officiële beslissingsdatum kan een drukmiddel zijn om de doctoraatsstudent tijdig te integreren in de onderzoeksinstelling en in de partnerentiteit.

Het programma Baekeland laat ook toe om na de afloop van het project uitgaven de verrichten. Als een conferentie bijvoorbeeld plaatsvindt na de officiële einddatum van het Baekeland-mandaat, kunnen deze kosten toch worden vergoed.

Identificatie van de partners en de kandidaten voor het programma Applied PhD

Het programma Applied PhD is een samenwerkingsprogramma. Het vinden van partners voor onderzoeksconsortia is dan ook een van de belangrijkste uitdagingen.

Innoviris informeert over de lancering van een projectoproep Applied PhD door de informatie te publiceren op zijn website en via zijn nieuwsbrief. Innoviris informeert ook de universiteiten en het hoger onderwijs via het aangewezen kanaal, meestal de TTO/KTO. Binnen de universiteiten wordt de informatie ook verspreid via interne kanalen op een algemene manier (mailinglijst, website, nieuwsbrief) of gericht (professoren die eerder belangstelling hebben getoond voor het programma of waarvan bekend is dat zij op zoek zijn naar samenwerking met een industriële partner, enz.). Ondernemingen (en non-profitorganisaties en overheidsinstanties) die een potentiële partner blijken te zijn voor dit programma, worden ook door de TTO/KTO gecontacteerd. Een van de uitdagingen is ondernemingen bereiken die geïnteresseerd zouden kunnen zijn in dit programma, maar die niet weten dat het bestaat, dat ze eraan kunnen deelnemen en hoe ze de onderzoeksorganisaties kunnen contacteren.

Enkele bijkomende communicatiekanalen kunnen nuttig zijn:

- De website 'Research2B', ontwikkeld door de onderzoeksorganisaties van het Brussels Gewest met de steun van Innoviris. Het doel van deze site is één enkel adres te bieden voor ondernemingen en andere actoren die academische partners willen vinden met wie zij kunnen samenwerken. Deze site is nog niet echt bekend en kan dus, met de hulp van het Gewest, wat extra communicatie gebruiken naar de ondernemingen toe. Een meer dynamische website (informatiebanner over lopende projectoproepen bijvoorbeeld) zou de zichtbaarheid ervan kunnen verbeteren.
- De innovatieclusters van Hub.brussels zijn ook een uitstekend kanaal, zowel voor het vinden van een partnerbedrijf als voor het doorgeven van verzoeken van bedrijven die op zoek zijn naar academische vaardigheden. Deze bestaande linken moeten worden behouden en versterkt.
- De KTO's/TTO's kunnen ook een beroep doen op hun connecties met regionale incubatoren (bv. UCLouvain en de BLSI).
- Particuliere incubatoren (Co-Station, BeCentral, enz.) of het BECI zouden kunnen worden gebruikt om informatie te verspreiden over de projectoproep Applied PhD. Het zou zeer nuttig zijn om een van deze actoren aan te duiden als relevant kanaal. De vraag rijst dan "wie" de informatie moet doorspelen naar deze kanalen. Waarschijnlijk Innoviris, met informatie over de mogelijkheid om via "Research2B" contact op te nemen met universiteiten.

Er zijn kanalen om contact op te nemen met ondernemingen. Het is echter ingewikkelder om in contact te komen met non-profitorganisaties en overheidsinstanties die in aanmerking komen. Dit gebeurt momenteel via de interne netwerken van elke universiteit. Het aanduiden van specifieke communicatiekanalen voor deze partners zou een prioritair project kunnen zijn om samen met Innoviris te ontwikkelen. Samenwerking met de non-profitsector is in dit verband nodig. Dit om de verspreiding van de informatie over de projectoproep voor Applied PhD onder vzw's te vergroten. Met het oog op de leesbaarheid en om veelbelovende resultaten te bereiken, met name op het gebied van de sociale wetenschappen, en om de partners een breder bereik te geven, moet het toepassingsgebied bovendien worden uitgebreid tot de gehele non-profitsector.

Ten laatste op het moment waarop de aanvraag wordt ingediend, moet een kandidaat worden aangeduid. Het profiel van de kandidaat is een centraal element bij de beoordeling van de aanvraag door Innoviris. Dit is een beperking, maar de mogelijkheid om de kandidaat te evalueren is ook een voordeel voor de kwaliteit van het project en het toekomstige succes ervan. Dit garandeert een vorm van engagement en actieve betrokkenheid van de kandidaat vanaf het moment dat het project wordt ontwikkeld. Bovendien moet hij of zij het project, "zijn of haar project", voor een jury van deskundigen verdedigen.

Rol van de TTO's/KTO's

Na de identificatie van de kandidaat, de professor en de promotoren worden een projectvoorstel en een samenwerkingsovereenkomst met de TTO/KTO opgesteld. Dit stelt de TTO/KTO in staat advies te geven en het doel van het programma Applied PhD uit te leggen. De regels van het programma Applied PhD zijn duidelijk, maar worden niet altijd goed begrepen door de belanghebbenden. TTO/KTO gaat na of het in aanmerking komt voor financiering. Hierdoor verliest Innoviris geen tijd met de evaluatie van projecten die niet in het programma passen omdat de aanvrager of partnerentiteit niet in aanmerking komt, of omdat de doelstelling met betrekking tot valorisatie voor Brussel niet overeenstemt of vanwege het (lage) niveau van (toegepast) onderzoek dat in het projectvoorstel wordt beschreven. Bovendien zijn de partnerentiteiten niet altijd goed op de hoogte van de regels inzake overheidssteun, aangezien zij verwachten vrije toegang te krijgen tot en gebruik te kunnen maken van de onderzoeksresultaten van het professioneel doctoraatsproject. Daarom is de rol van de TTO/KTO belangrijk bij het wekken van verwachtingen en bij het opstellen van het projectvoorstel.

Rol van collectieve onderzoekscentra

De rol van collectieve onderzoekscentra is de concurrentiepositie van ondernemingen uit respectieve sectoren op lange termijn versterken. Dit doen ze door gemeenschappelijke uitdagingen te identificeren waarmee ondernemingen worden geconfronteerd en industrieel onderzoek te voeren om hen te helpen deze uitdagingen aan te pakken. Dankzij deze activiteiten krijgen de collectieve onderzoekscentra een uniek inzicht in de specifieke uitdagingen waarmee individuele ondernemingen worden geconfronteerd en kunnen ze bepalen hoe deze uitdagingen het beste worden aangepakt in de context van de onderneming. **Collectieve onderzoekscentra zijn dan ook zeer goed geplaatst om de kloof tussen de academische wereld en het bedrijfsleven te overbruggen.** Bij de voorbereiding van een voorstel voor een professioneel doctoraat kunnen zij de concrete onderzoeksdoelstellingen van het voorstel definiëren, de relevante academische expertise en de nodige academische partners identificeren (als het voorstel van een onderneming komt),

alsook de industriële contexten en ondernemingen die baat zouden kunnen hebben bij een onderzoeksgebied (als een academische partner op zoek is naar een potentiële onderneming om mee samen te werken). Tijdens de uitvoering van een Applied PhD-project moeten de collectieve onderzoekscentra ervoor zorgen dat de verkregen onderzoeksresultaten gebruikt kunnen worden in de betrokken industriële toepassingen en dat de onderneming er voordeel uit zal kunnen halen. Tenslotte mogen de collectieve onderzoekscentra na afloop van een Applied PhD-project de onderzoeksresultaten verspreiden en overdragen aan andere ondernemingen in dezelfde of verwante contexten, waardoor een efficiënte kennisoverdracht naar de gehele industriesector wordt verzekerd. Daarom spelen collectieve onderzoekscentra een sleutelrol bij het vinden van relevante partners en zorgen ze voor een doeltreffende kennisoverdracht.

Conclusie

Het programma voor Applied PhD heeft tot doel partnerschappen tussen de academische sector en de industriële/economische/publieke sector van het Gewest aan te moedigen, teneinde de vaardigheden en het concurrentievermogen van Brusselse ondernemingen te ontwikkelen of de opdrachten van publieke actoren en de bijbehorende dienstverlening aan de burger te stimuleren. Dit programma is een voorbeeld van collaboratief onderzoek. Het doel van collaboratief onderzoek is over het algemeen om via een samenwerkingsproject tussen een onderzoeksorganisatie en een niet-academische partner, de ontwikkeling mogelijk te maken van kennis, of producten, procedés en diensten (PPD), die geen van beide partners alleen zou kunnen ontwikkelen. Het is een 'win-win' partnerschap. Dankzij deze samenwerkingsverbanden kan een onderzoeksorganisatie niet alleen toegang krijgen tot een financieringsbron, maar ook tot toegepaste case studies, gegevens, informatie, middelen, enz. waartoe zij gewoonlijk geen toegang heeft bij zuiver academische projecten. De partner kan toegang krijgen tot academische expertise, onderzoekservaring, apparatuur en kennis waarover hij intern misschien niet beschikt.

Het Brussels Gewest biedt via Innoviris verschillende programma's aan om collaboratief onderzoek te ondersteunen. Naast de Applied PhD zijn er ook R&D-projecten, Joint R&D (JR&D), Co-Creation bijvoorbeeld. Gezien de bijzondere aard van het programma Co-Creation, zal het hier niet worden besproken. Kortom, de programma's R&D- en JR&D vereisen cofinanciering van de partneronderneming en hebben tot doel de kennis te ontwikkelen die nodig is voor de toekomstige creatie van nieuwe PPD's of om rechtstreeks nieuwe PPD's te ontwikkelen. De duur ervan varieert van 12 tot maximaal 36 maanden. De aard van de kennis- of technologieoverdracht is daarom in het algemeen nauwkeuriger omschreven in een R&D- of JR&D-project. Ter herinnering: een Applied PhD-project vereist geen cofinanciering van de partner en duurt vier jaar. Innoviris verwacht dan ook niet dat het programma Applied PhD een 'kopie' is van R&D en JR&D. Een van de doelstellingen is om door middel van een doctoraat originele kennis te ontwikkelen/creëren/ontdekken, en deze resultaten te kunnen publiceren na de verdediging van een academisch proefschrift. De doelstellingen van een Applied PhD-project zijn dus niet de uitbesteding of de ontwikkeling voor een partner met het oog op commerciële exploitatie op korte termijn (gedurende de vier jaar van het programma). Dit heeft gevolgen voor de aard van de projecten gefinancierd in het kader van dit programma en voor de kennisoverdracht die zal plaatsvinden. Applied PhD-projecten bevinden zich stroomopwaarts in de innovatieketen en hebben een relatief lage TRL (Technology Readiness Level). Dit is echter precies het belangrijkste kenmerk van 'Applied PhD': collaboratief

onderzoek mogelijk maken, maar op een laag TRL, om 'verkenkend' onderzoek te verrichten. Dit is mogelijk omdat de partners het project niet hoeven te cofinancieren en de in te zetten middelen dus duurzamer zijn en hen in staat stellen meer 'riskante' projecten te ontwikkelen zonder financiële implicaties. De duur van het programma is ook geschikter voor verkennend onderzoek.

De proefstudie die IDEA Consult in 2018 heeft uitgevoerd (toen alleen ondernemingen in aanmerking kwamen en nog geen non-profitorganisaties of overheden) over kennisoverdracht in het kader van 'Doctiris'-programma's, bevestigt deze bijzondere positie van het programma Applied PhD in de innovatieketen.

In dit verslag (referentie verslag IDEA Consult) wordt gesteld dat het programma Applied PhD een sleutelfactor is geweest bij het opzetten van projecten die anders niet van start zouden zijn gegaan. Zo kan een onderneming beschikken over een toegewijde en actieve werkracht in een domein dat buiten de comfortzone van de onderneming ligt. De sleutelfactor is dus toegewijde en voor de 100 % gefinancierde menselijke hulpbronnen. Het tijdschema (looptijd van 4 jaar, termijnen gekoppeld aan het tijdschema van de oproepen) blijkt ook gunstiger voor de onderzoeksactiviteiten dan in andere programma's. Volgens het verslag bevinden de meeste projecten zich in een te vroeg stadium om het over concrete valorisatie of intellectuele eigendomsrechten te hebben. Het merendeel van de projecten heeft echter voldaan aan de aanvankelijke verwachtingen inzake kennisoverdracht of heeft soms zelfs geleid tot de ontdekking van onverwachte oplossingen die van belang zijn voor de partner. Deze kennisoverdrachten zijn zowel duidelijk en expliciet als ondefinieerbaar en impliciet.

De overdracht zelf leidt tot de integratie van deze kennis, hetzij impliciet, hetzij expliciet, bij de partners. Dit gebeurt in beide richtingen: onderzoeksorganisatie > onderneming en onderneming > onderzoeksorganisatie. De gevolgen van deze overdrachten zijn:

- meer competenties;
- betere innovatiecultuur;
- toegang tot netwerken en sleutelfiguren;
- de reputatie en zichtbaarheid van de onderneming of de onderzoeksorganisatie op een meer toegepast gebied versterken;
- impact op de aanwerving van doctoraatsstudenten (differentiatiefactor op de arbeidsmarkt voor doctoraatsstudenten);
- ontwikkeling van nieuwe projecten binnen ondernemingen en terbeschikkingstelling van de nodige investeringen voor de uitvoering ervan;
- creatie, behoud of ontwikkeling door ondernemingen van O&O-vaardigheden binnen het Brussels Gewest;
- integratie van onderzoeksresultaten in productielijnen of in PPD;
- wetenschappelijke publicaties, symposia, congressen, prijzen, ...;
- enz.

Veel van deze gevolgen zijn indirect en leiden niet noodzakelijkerwijs tot de ontwikkeling van een product.

Veel actoren wijzen op het belang van goede relaties tussen alle actoren die bij deze projecten betrokken zijn (promotoren/professoren, doctoraatsstudenten, supervisors, mensen met verantwoordelijkheden bij de partners, enz.

Wat de follow-up van het dossier betreft: hoewel wordt opgemerkt dat de administratieve follow-up omslachtig is en kan worden vereenvoudigd, benadrukken de meeste actoren ook dat deze follow-up hen in staat stelt de voortgang van het project op te volgen en als gemeenschappelijke referentie kan dienen.

Het programma Applied PhD geniet dan ook een uitstekende reputatie bij ondernemingen en academici en past perfect in de innovatieketen die door de programma's van Innoviris wordt ondersteund. Bovendien staat in het verslag van IDEA Consult dat Applied PhD « *Best programme I have seen in any country so far. [It] works very well* ».

Samengevat, beveelt de Raad aan:

Het is niet nodig om een programma dat door veel begunstigden zo positief wordt beoordeeld, ingrijpend te wijzigen. Hieronder een paar voorstellen om het programma aan te passen:

- Zorgen voor een 'ex-post' follow-up om een beter inzicht te krijgen in de impact van het project op de partners en hen indien nodig andere programma's van Innoviris voor te stellen om hen de kans te geven in de toekomst intellectuele eigendom te ontwikkelen op basis van de resultaten van een Applied PhD (bijvoorbeeld via een O&O-programma).
- Het zou interessant zijn een soort postdoctorale stage in het bedrijfsleven of in collectieve centra te overwegen, bv. tussen 6 en 12 maanden, na de voltooiing van een Applied PhD. Een doel kan zijn om de invoering en valorisatie van de resultaten van het doctoraatsproject voort te zetten of te leren hoe onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten moeten worden opgezet en voorbereid. Er kan ook worden gedacht aan een project van langere duur (bijvoorbeeld via een O&O- of POC-programma) met als doel te zorgen voor een kennisoverdracht naar de industrie/maatschappij na afloop van het project en ervoor te zorgen dat de kennis en deskundigheid in Brussel blijven. De betrokken begunstigden kunnen een groep ondernemingen op een bepaald gebied zijn, "maatschappelijke" organisaties, collectieve onderzoekcentra, enz.
- Waar mogelijk een evaluatie uitvoeren van het effect van Applied PhD-projecten waarbij andere partners dan ondernemingen betrokken zijn bij het collaboratief onderzoek (momenteel weinig projecten en deze lopen nog).